

A szegedi kertszövetkezetek ügye

Sokan kérdezik mostanában, lehetne-e munkás-kertszövetkezeteket létesíteni Szegeden is? A körretergbe szorult üzemi munkások, tisztviselők és más város-lakók közül sokan olyan kis kertcskékről álmodoznak, melyben takaros hétvégi ház áll, ahol kertészkedéssel, gyönyörködtető, örömszerző munkával telne a pihenés. A főváros környékén éppen nyolcvan éves az első munkás-kertszövetkezet. Miskolcon, Győrben, Pécsen szintén társadalmi ügy lett a munkás kiskertek szaporítása. A szorgalom, a fantázia és a jó ízlés valóságos paradicsomi állapotokat varázsolhat egyik-másik nagyvárosunk köré. Igaz az is: egész Európában divattá vált az utóbbi évtizedek során az amatőr kertészkedés.

Az ügynek Szegeden is vannak régi megszállottjai, s növekszik a táboruk. Kérvényeket írtak már nem is egyet. Az ügy azonban mindig megbukott azon, hogy a kívánság jogos, tiszteletre méltó, de nincs föld a környéken, ahol akárcsak egy 50-60 tagú kis kertszövetkezet is helyet foglalhatna. Pedig lennének mecénások is. A MESZÖV és a szegedi fogyasztási szövetkezet is vállalna anyagi áldozatokat. Mert a pihenésen, szórakozáson túl sok milliós népgazdasági haszon is származna ebből.

A kiskertek sok olcsó és friss gyümölcsöt jelentenek a városi munkáscsaládoknak. Ma még különösen a kisebb jövedelmű, nagy-családos dolgozók számára drága például a meggy, a cseresznye, a ribizke, a málna, s még több, kifejezetten házikerti gyümölcs. A MÉK is évről évre 12-15 forintért vásárolja főszereplő kékogrammonként a meggyet, a cseresznyét, mert a legjobb exportcikkük közé tartoznak ezek a nyugati piacokon, nem is szólva a földieperéről. Nélkülözhetetlen nyersanyagot jelentenek a rohamosan fejlődő hazai és külföldi édesipar, konzervipar, a szeszipar számára is. Viszont nagyzüemi természetűek a nagy munka-erőigény miatt gyakorlatilag nehézkes. Eléggig egyetlen tsz, állami gazdaság sem vállalkozott arra, hogy legalább 20-30 holdas meggyes-, cseresznyés-területet létesítsen. Ilyesmire a jövőben sincs kilátás.

Az újszegedi kiskertek a tömeges építkezések révén megszűntek, alaposan megcsappant a faállomány. Ez is oka annak, hogy ha egy szegedi háziasszony 10 kiló meggyet akar befőzni, legalább 300 forintot kell már jó előre erre a célra félretennie. Ugyanakkor a város peremén levő kiskertek zömében ma még kukoricát, árpát termesztnek. A meglevő faállomány jó része kiöregedett. Sok kerttulajdonosnak nem élethivatása a földművelés, annyira nem, hogy 200-300 négyszögöles parcelláikat több helyen parlagon hagyják. A szövetkezet révén segítséghez jutnának, s közülük bizonyára sokan telepítenének házikerti

gyümölcsösöket. Ugyanakkor összefüggő területeket is találhatunk e célra. Például Ságváritelep délnyugati részén jó 50 holdnyi olyan föld van, melynél ideálisabb területet el sem képzelhetnénk kertszövetkezet céljaira. További 40-50 holddal lehetne csökkenteni a volt szegedi repülőteret is. Kitűnő hely kínálkozik az egykori szegedi magkísérleti telep 20 holdján is. Csupán itt mintegy 150 munkáskertet lehetne létesíteni. A szomszédos új lakótelep gazdái már megmutatták, hogyan kell itt néhány év alatt „csodát” művelni. Termékeikkel rangos nemzetközi kertszeti kiállításokon sem vallának szégyent.

El kellene hát kezdeni. Olyan vállalkozás lenne ez, melyben mindenki jól járna. Nem kétséges, hogy már az első komoly szóra a szegedi város-lakó emberek százai vállalnának az ügyért anyagi áldozatot, nagyon sok, számukra pihenést jelentő munkát.

Csepri József

Vendéglátói kezdeményezések

A megyei vendéglátó vállalat már hónapokkal ezelőtt megkezdte az előkészületeket a nyári csúcsgazdálkodás zökkenőmentes lebonyolítására. Több új üzlet nyílt az idén, a megkezdett pedig új berendezésekkel, tatarozással igyekeztek alkalmasabbá tenni a vendéglátásra. Megszaporodott a kerthelyiségek száma is. Ezekkel együtt a tavalyi 5800 négyzetméterrel 6320 négyzetméterre emelkedett a vendéglátói alapterület Szegeden.

A vállalat tavasz óta serényen is halad, így növelni tudja a saját készítésű speciális ételek választékát. Egy idő óta több gondot fordítanak az étlapok ízléses kivitelére. Az étlapokon az ételek megnevezése és ára mellett azt is feltüntetik, hány dekagrammnak kell lenniük elkészített állapotban a különböző húsételeknek. A vendég ellenőrizheti, hogy azt a mennyiséget szolgáltatják-e fel, amelynek alapján az árat kalkulálták.

A kulturáltabb vendéglátás személynél feltételeinek megteremtése érdekében az üzletvezetők részére egész éves továbbképzést szerveztek. Az előadásokon a munkaszervezés, a tervszerű áru-rendelés, a helyes gazdálkodás ismeretei által a vezetői készségeit, az önálló kezdeményezéseket fejlesztik, serkentik. Július 5-15 között

20 legnagyobb idegenforgalmú vendéglátó étterem felszolgálóinak, eladóinak, zenészeinek és vezetőinek külön előadásokat rendeznek az udvarias magatartásról, a higiénikus ételkezelésről és az általános közegészségügyi tudnivalókról.

Oktatáson vettek részt azok is — főleg egyetemi hallgatókból álló nyári kiküldetők —, akikkel az ünnepi hetek alatt növelik a felszolgálói, eladói létszámot. A vállalatnak mintegy 200 ideiglenes alkalmazottja lesz szüksége ez alatt az idő alatt. Gondoskodnak arról, hogy a külföldiek által leggyakrabban látogatott éttermekben idegen nyelven beszélő alkalmazott is legyen.

Válaszol az illetékes

Van gyermekruha!

Arról írtunk június 11-én megjelent cikkünkben, hogy többféle gyermekruhát hiányzik az üzletekből, a vendő hiába keres gyakran nagyon fontos ruházati cikkeket, nem tudják kiszolgáltatni. A boltvezetők a nagykereskedelemből és a gyártó vállalatokra hivatkoznak s azt hangoztatják, hogy nem azt az árut kapják, amit rendelték.

Az újságcikkre levélben válaszolt dr. Sándor János, a Délmagyarországi Textil- és Felsőruházati Nagykereskedelmi Vállalat igazgatója. Érdekes megállapításokat tesz a hiánycikkek okairól.

„Vállalatunk — írja, — elsősorban hivatott gondoskodni a lakosság minél választékosabb árúellátásáról. Ennek alapján a megjelent újságcikket azzal egészítjük ki, hogy a hiányként felsorolt áruk jó része megtalálható raktárainkban. Mi készséggel állunk a kikereskedelmi boltok rendelkezésére és szívesen tartunk bemutatót is raktárkészletünkben.

Az újságcikkben említett választéki hiányosságok jobb együttműködésre figyelmeztetnek bennünket is, a kiskereskedelmi vállalatokat is.”

Osztálytársak

Amikor beléptem az építőipari technikum földszinti tantermébe, még négyen voltak. Ültek az első padban, halkán beszélgettek az osztálytársak. Mintha néhai órák szelleme, az órai csend fegyelme fogná vissza a szót; az első sorban, szemközt a

tanári asztallal, illetlenség diskurálni. Szeliden ültek, kicsit meghatódottan. Később jöttek a többiek. Jöttek az osztálytársak, s az ajtón át velük siettek be az emlékek; hírek egymásról, az előkről, a meghaltakról. Padokban kötött, életre szóló barátságokról, küzdelmes hétköznapiokról, hétköznapi örömeiről, bánatairól. Szomszédok, egy utcában lakók csodálkoztak össze: „hát te is”, „persze, én is”, „hogy mi osztálytársak voltunk?”, „azért voltál oly ismerős nekem”... Még botladozott az nyelv, tegezés és magázás keveredett elnéző-bocsánatkérő mosoly kíséretében. Aztán néhány perc alatt zúgó méhkaszá változott az osztály. S újabb percek múltán már nem akadt ismeretlen; a 22 osztálytárs, egy-kettő hiány, megint iskolai osztállyá szerveződött.

Megérkeztek a tanárok is. Először dr. Vajtai István — ő tanította a magyart. Szinte adta a kilincset a latin nyelv tanárának, a csendes szavú dr. Palásti Lászlónak. Dr. Incze Géza elkésett. Már javában folyt a bensőséges házi ünnepség, mikor mentegedőve beállított. Az osztálytársak persze hogy méltányolták indokait — noha orvosi igazolást nem hozott magával. Amikor hozzá került a sző, tovább szabadkozott: „Tudom, nem volt egyszerű dolog olyan nép irodalmának, nyelvének oktatása, mely akkor aligha tűnt rokonszenvesnek.” A németet tanította. 1945-ben.

Szabó Árpád, az Ady-kolégium igazgatója, aki vállalta a húszéves érettségi találkozó előkészítésének „feladát” munkáját — rövid emlékbeszédet mondott. Mint borból vedlő kigyó, kereketlen szavai mögül előbújt a nyers történelem; egy csüggedésben-reményességben órákat napokra zsúfoló esztendő krónikás eseménynaptára. Az egykori Baross Gábor Gimnáziumban csak úgy maradtak életképes a Dolgozók Gimnáziuma, ha tanulói, tanárai hihetetlen lelkesedéssel, energiával dolgoztak végig a napi órákat, délután négytől nyolcig. Dolgozták, hiszen a munkapad mellett, a romok takarítása, a család élelmézése, ruházása közben Cicero beszédeivel bajlódni, a logaritmus agytornáján birkózni, vagy Arany János verseinek eszméiségét kibogarozni; értő-okosan tudást ohaajtani, azért megszenvedni — csak nagyon komoly munkával lehetett. A tanulás ingyenes volt, a felnőtt-tanulók tudásvágya drága. Annyira, hogy szalonnát, lisztet, krumplit hoztak az iskolába, tízdekánként osztották szét a tanároknak. Hetvennégyen íratkoztak be 1945 szeptemberében — bő két és fél esztendő után pedig egy ország szerető aggó-

dása szurkolt a megmaradt huszonkettőnek, vajon sikerül-e az érettségi. Sikerült. Azóta elment két évtized, s a vasipari gyakornokból osztályvezető lett, a tisztviselőből egyetemi adjunktus, a cipészből középiskolai tanár, a napszámosból színész. Sokan már nyugdíjasok.

Szabó Árpád egy ízben az ősz hajszálakról beszélt. Valaki tiltakozott, s az osztálytársak harsány nevetéssel nyugtázták, ő már kopaszodott. Kezében az iskola évkönyve, belőle olvasom: „A magyar kormány 1945. november 21-én kelt rendeletével különleges célú és tanításrendű iskoláknak, az úgynevezett Dolgozók Iskoláinak létesítését rendelte el. Ezek az iskolák középfokú vagy középsikolai tanulmányok folytatására nyújtanak lehetőséget azoknak a felnőtt dolgozóknak, akik önhibájukon kívül nem szerezhetik ilyen iskolai végzettséget. Egrészt igazságtalanságokat tesznek jóvá: utólagos tanulási alkalmat nyújtanak azoknak a felnőtt kenyérkeresőknek, akik fiatalabb korukban önhibájukon kívül nem juthattak iskolázottsághoz, másrészt a vezetésre hivatott javarészt kiválogatását — ha elkéssen is — kiterjesztik a dolgozó nép széles rétegeire...” Az ország szászszerte életre serkent Dolgozók Iskolájában az első érettségi vizsgákat 1948-ban tartották.

És az országban először Szegeden érettségizett az a 22 osztálytárs, akik ha néhány órára is, de összejöttek megegyeszer visszaálmódni felnőtt gyermekeikre.

Nikolényi István

Örmény népi művészeti kiállítás

Tegnap a kulturális kapcsolatok intézetének Doroty-tya utcai bemutatótermében ünnepélyesen megnyitották az örmény népi művészet kiállítását. Jelen volt a megnyitón Kristóf István, az MSZBT főtitkára, Demeter Sándor, a kulturális kapcsolatok intézetének alelnöke. Ott volt V. A. Koroljov és Sz. Sz. Szatucsin tanácsos, a szovjet nagykövetség képviselője. A kiállítást dr. Dobrovits Aladár egyetemi tanár, a neves művészettörténész nyitotta meg.

A körön kívül

Csikozott mérőleceket cipelt a hátán egy magas, fekete hajú leány. A geodéta intett neki, hogy helyezze egy kissé jobbra, azután meg vissza balra. Megálltam a lány mellett és megkérdeztem tőle, hogy milyen képzettség kell ehhez a munkához.

— Semmi — válaszolt, majd elfordította a fejét. Sértődöttséget láttam az arcán, és egy kis haragot is. Ez a hangulat nem a kíváncsiságnak szült, hanem talán az egész életnek.

— Önnek van-e szakképzettsége?

— Technikus vagyok — felelte, majd hangsúlyozottan folytatta: — A tartósító és húsipari technikumban szereztem oklevelet.

Most rajtam volt a csodálkozás sora. A Tisza partján geodéták dolgoznak. A geodéták mellé segédmunkásoknak bárki elmehet.

Azért is érdekelt az ügy, hiszen köztudott, hogy Szegeden vezető szerepet játszik az élelmiszeripar. A paprikafeldolgozás, a konzervipar, a húsipar és a szalámiipar, s természetesen a sütdők és az üzemi konyhák... Ennyire jól állnának szakemberekből, hogy nélkülözük egy fiatal technikus munkáját?

Megkértem, hogy mondja el, miért van itt. Elmondta élete egész történetét. Leírom, rövidítve.

Samu Margit 1945-ben született, a Szeged környéki tanyavilágban. Apja nem is látta a kis jövevényt, mert katoná volt és a fronton meghalt. Anyja újból férjhez ment, új család rakott fészket, ahol Margit egyre inkább idegen lett.

Életútja azonban — ha nehézséggel terhesen is — megfelelően alakult. Támogatták apja testvérei, rokonai, majd végül a gyámhatóság. Tanulni mindig is szeretett, s amikor elvégezte az

általános iskola nyolcadik osztályát, akkor is arra vágyott, hogy tovább tanulhasson. Volt ilyen vágya, olyan vágya, míg végül a tartósító és húsipari technikum padjaiba került. Kollegiumban helyezték el, az állam segítette.

Az évek gyorsan peregtek. Szeptembertől júliusig tanulás, a nyári szünetben pedig szakmai gyakorlat. Az első év után a konzervgyárban, a második után a vágóhidon, a harmadik után pedig a törökszentmiklósi baromfifeldolgozóban. A negyedik év megkezdése előtt a Szegedi Paprikafeldolgozó Vállalat Samu Margitot kérésére ösztöndíjjal támogatta.

Az oklevelet 1964-ben megkapta. Az irat anyakönyvi száma 26/1964/., amely szerint „A követelményeknek megfelelő... tartósító és húsipari technikus munkakör ellátására és felsőbb fokú tanulmányok folytatására alkalmas.” Pecsét, aláírások. Friss diplomával a szebben másnap munkára jelentkezett a paprikafeldolgozóban.

Mint kezdő szakember, végigjárta az összes munkahelyet. Volt a levesporgyártásnál, a szárítóban, a csomagolóban, a szállításhoz, sőt még a telefonközpontot is helyettesítette, a fizetés előtti napokon pedig segített a pénzt csomagolni. Munkája ellen különösebb kifogást nem emeltek, csupán a szállításhoz volt egy afférja, úgy mond „átverték” a gépkocsivezetők.

Amikor a vállalathoz került, akkor szerződést kötöttek vele egy esztendőre. A szerződés lejártá előtt érdeklődött, hogy mi lesz a sorsa a jövőben, mire számíthat. Azt válaszolták, hogy majd meglátjuk. 1965. július

9-én lejárt a szerződés. A vállalat ajánlata meglepő volt, felvették volna a száritóba három műszakos besorozásba segédmunkásnak, oda, ahol annak idején a csoportvezetői munkakört is betöltötte. Mi mást tehetett, fogta a munkakönyvét és háttafordított a paprikafeldolgozóban.

Az elmúlt három esztendő eseményeit is csak sürítve. Munkahelyei: pincegazdász, konzervgyár, magfeldolgozó, erőmű laborja, szalámiipar, szövetkezet, zöldsegítő, iskolai tejbolt, vendéglátó vállalat üzemi konyhája, vízűgy, s most az élelmiszer és vegyipar nagykereskedelménél számlázási osztály.

Mindentűt bizakodással lépett munkába, s a legtöbb helyen ígéretet is kapott, hogy nyugodt munkahely lesz, akár a nyugdíját is ott szerezheti meg. Sajnos, sehol sem újították meg szerződését, egy hónap, három hónap, hat hónap, és szedhette a sátorfáját.

Nem akarom felmenteni Samu Margitot, valószínű hibás lehet ebben a kálváriában. De Samu Margit igen fiatal, szülők nélkül nevelkedett, technikus oklevelet szerzett. Az ő helye semmiképpen sem lehet a vízűgy-nél, ahol a mérőleceket raktározzák jobbra-balra. A tartósító és húsipari közpé-kaderekre éppen Szeged iparában van nagy szükség. Mind-mind igényli a jól képzett fiatalokat. Miért nem segítik ezt a lányt? Előtte is érthetetlen. Ahhoz, hogy számlákat másoljon, nem feltétlenül szükséges ipari technikum. Bizonyos: Samu Margit helye csakis a szakmájában képzelhető el.

Gazdag István

SZOLÓTERMELOK! Megkezdjük 1968/69. évre a

borszölő, must, bor értékesítési szerződések kötését

Kérjük keressék fel helyi pincészeinket, ahol részletes felvilágosítást adnak és szerződést kötnek.
MAGYAR ÁLLAMI PINCEGAZDASÁG
Csongrád—Szolnok vidéki üzeme.
O. 28 565

1968. június 24-én (hétfő) este 8 órakor az

Újszegedi Szabadtéri Színpadon

Halló! Itt Rádió Novi Sad

címnel mutatkozik be
Gubik Mira, Boross Mirjana, Boross István, Biszák Júlia, Léva Ferenc és B. Dimitrijevic COMBO-tánczenekara. Jegyek elővételben a Színház Szervező Irodájában, Káráz u. 15. Telefon: 13-365.

SZERDA.
1968. JÚNIUS 19.

DEL-MAGYARORSZAG 5